Hvordan forbereder lærerutdanningen studentene på medansvaret for karrierelæring som hele skolens oppgave?

Geir Berg-Lennertzen, Fakultet for lærerutdanning og kunst- og kulturfag, Nord universitet

Mari Nygård, Institutt for lærerutdanning NTNU

NTNU
Kunnskap for en bedre verden

NORD universitet

Hva er karrierelæring, og hva er karrierekompetanse?

Hva er karrierelæring, og hva er karrierekompetanse?

- Mål: Definere begrepet
- Karrierelæring: læringsprosessen som knytter seg til utvikling av karrierekompetanse
- Karrierekompetanse er de kompetansene den enkelte skal utvikle:
  - Å forstå og utvikle seg selv, utforske livet, læring og arbeid
  - Å håndtere liv, læring og arbeid i forandringer og overganger
  - Å formes via sin livsførsel og samtidig påvirker sine egne framtidsmuligheter

Styringsdokumenter

- **Kunnskapsløftet**: de praktiske og teoretiske fagene ble gjort mer teoretiske.
- **Fagfornyelsen**: går i retning av å styrke det praktiske, ved å vektlegge arbeid i verksteder og med materialer.
- Det løftes fram at de praktiske og estetiske fagenes særegne verdi i skolens dannelsesoppdrag ligger i mulighetene de gir elevene til å eksperimentere med uttrykksformer og arbeidsmetoder.

Fra teori til praksis – estetiske fag

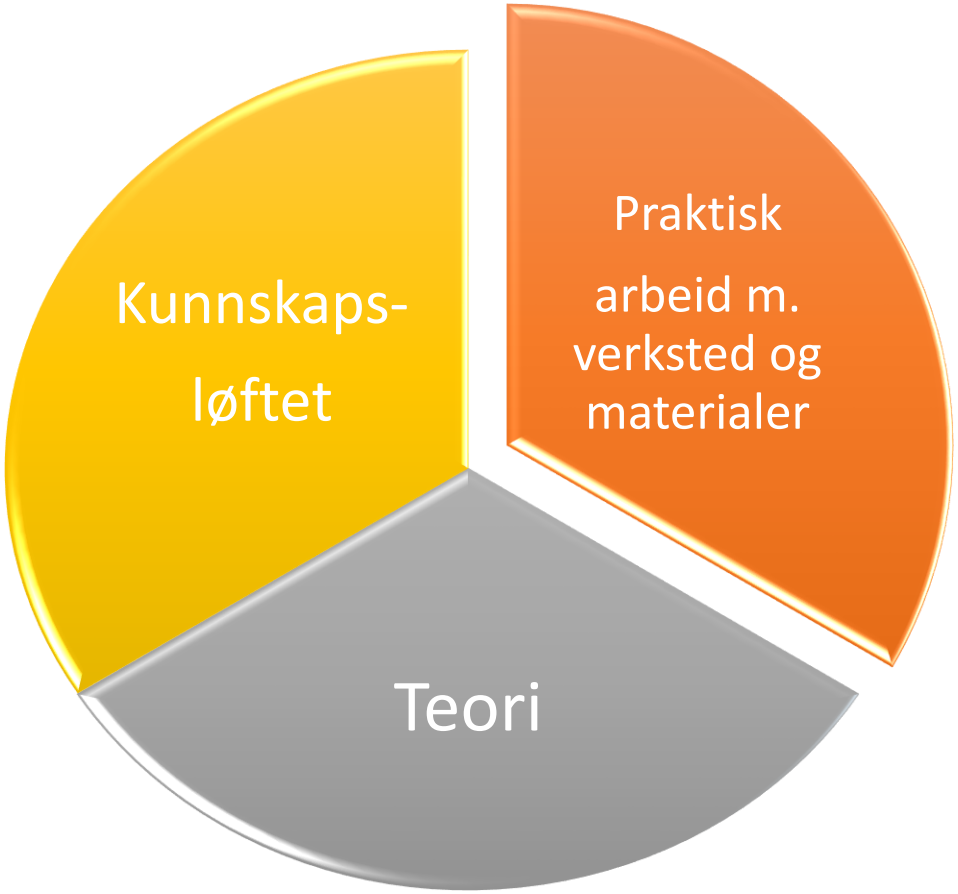

Hvordan kan skolen møte dette?

- Skolen må møte elevene der de er, og la de få ta i bruk alle sine sider og egenskaper i opplæringen
- Elevene må kjenne til hvilke valgmuligheter de har
- Et mangfold av kunnskapsformer og fagområder må inngå i læreplanene
- Det integrerte mennesket: «Mennesket lever i to verdener, den ytre, objektive gitte verden, og den indre subjektive verden» (Witkin 1974)
- Ta hele mennesket i bruk

Viktige kompetanser

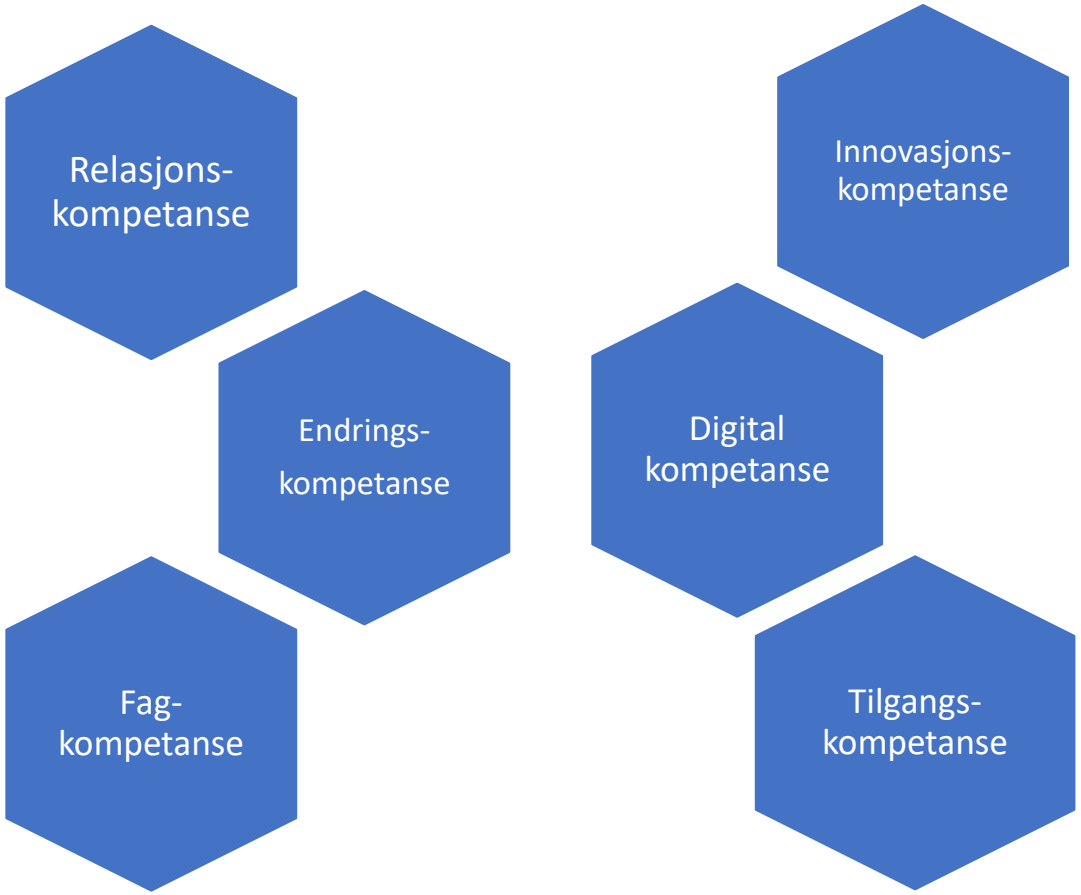

OECD: The future of education and skills 2030: Key competencies

Tilgangskompetanse / Literacy

- I møtet med en uviss framtid er det viktig å ikke tenke for smalt omkring hvilken kompetanse elever og studenter trenger
- Å lære å lære
- Literacy is the ability to identify, understand, interpret, create, communicate and compute, using printed and written materials associated with varying contexts.
- Literacy involves a continuum of learning in enabling individuals to achieve their goals, to develop their knowledge and potential, and to participate fully in their community and wider society (UNESCO, 2004; 2017).

Lærerrollen

Hvordan utdanner vi lærere til en slik skole?

- Lærerutdanningen må til en viss grad speile skolen, men ikke fullt og helt
- Framtidens lærer skal også rustes til å møte en skole i utvikling
- Vi må utdanne lærere som er faglig solide og som kan forholde seg (kritisk) til forskning og være utforskende selv

Tverrfaglige tema / tverrfaglig kompetanse

- Motvirke faglig sneversyn
- Fagfornyelsen
- Implementere tverrfaglige tema i alle lærerutdanningsplaner
  - Demokrati og medborgerskap
  - Bærekraftig utvikling
  - Folkehelse og livsmestring

Partnerskap

- Universitetsskoler
- DeKom – desentralisert kompetanseutvikling
- Master i profesjonsrettet pedagogikk
- Karrieredagen

Hva innebærer det at master blir hovedmodell for lærerutdanning?

- Faglig fordypning
- Utviklingskompetanse
- Den forskende læreren

- Politisk fokus på kompetanse i større grad enn tidligere
  - I fremtiden skal alle lærere ha mastergrad (ev. utdanning på mastergradsnivå). Videreutdanning til lærere og barnehagelærere prioriteres, for å sikre formell kompetanse og fordypning.
  - Lærerkollegier skal kunne bidra i «kunnskapsproduserende fellesskap» (LU 2025)

En trenger kunnskap for å se og forstå det som skjer i klasserommet, og her bidrar studiet til viktig perspektivering ...

... jeg ser større sammenhenger og har fått dypere faglig kompetanse.

Studiet har gitt meg nødvendig legitimitet og selvtillit i møte med utfordringene en står overfor i skolen.

- Tid til å **gå dypere inn i sentrale tema** i fagene.
- Masterstudenter får knytte arbeidet med å lære **mer fag selv** med **hvordan man lærer** og **hvordan man underviser**.
- Gjennom flere undersøkelser i praksis(feltet) får studentene erfaring med å **analysere klasseromssituasjoner** med tanke på å legge til rette for læring og utvikle undervisninga.
  - Dermed kan de senere også selv igangsette slike prosesser
- De driver slik en **utviklingsorientert praksis**.

Vi fekk eit djupdykk i emnene i faget, og det var alltid fokus på dei didaktiske sidene ved kvart emne. Eg opplevde å få diskutere og reflektere over kvifor dei ulike emna er viktige i elevane si opplæring, og korleis ein kan arbeida med dei ulike kunnskapsmåla og kompetansane i læreplanen. Dette gav meg også ei generell forståing for Kunnskapsløftet og korleis ein som lærar best mogleg kan nytte dette som eit arbeidsverktøy. Dette tar eg med meg i alle fag eg underviser.

Den største styrka med masteren er den styrka meg som lærar i alle fag - samtidig som den gav meg fagleg fordjuping i norskfaget spesielt. Dette kjem nok av det tydelege didaktiske fokuset som fulgte studiet.

- Hva skal ivaretas i enkeltlæreren og hva ivaretas i et kollegium?
- Hva skal ivaretas gjennom praksis og de første årene i arbeidslivet?
- Hva/hvor mye skal inn i lærerutdanninga?
- Vi i lærerutdanninga må arbeide sammen med praksisfeltet om de kompetansene som trengs